

FLOAREA DE FOC

9 MAI 1936
ANUL III — Nr. 15
Redacția: Calea Victoriei No. 31
București. — Tel. 434.60
Manuscrisele nepublicate se dăstrug

APARE IN FIECARE SAPTAMANA

Adresa: Calea Victoriei No. 31. Tel. 434.69

S U M A R

Scrisoare de pe front de Al. C. Constantinescu

Marginalii de Petru Manoliu

C. Noica: Schiță pentru o introducere

la studiul criticismului de I. Brucăr

Cronici:

literare, plastice, muzicale, bibliografice și mărunte
de Cicerone Theodorescu, Constantin Clonaru, Zaharia Stancu și Vasile Damaschin.

SCRISOARE DE PE FRONT

AL. C. CONSTANTINESCU

Un ziar de dimineață publica următoarea scrisoare a unui căpitan activ italian trimisă familiei sale stabilită în... România. Căpitanul e în campanie în Etiopia și împărtășește familiei sale impresii de pe front.
25 Martie 1936

În seara asta îți scriu ție; afară, — lucru rar în ținutul acesta și'n epoca aceasta, — se deslănțuie o furtună. Dar sub cort stăm foarte bine. Am poposit la vreo 25—30 km. de lacul Aschianghi. Ținutul se numește Mai Cio, aproape de Mecan.

Nu știu de-l vei găsi pe vreo hartă. Este, fără îndoială, unul dintre ținuturile cele mai frumoase din câte am văzut în aceste luni de viață africană și, dacă păstrează toate caracteristicile Abisiniei, — lipsă totală de drumuri, populație foarte împrăștiată, foarte murdară și foarte leneșă, — are însă, cu toată înălțimea de 2500 m., o climă foarte bună, atât ziua cât și noaptea, apă deajuns, păduri, în sfârșit așa spune că e chiar un ținut frumos. Am ajuns aproape fără greutate. Dușmanul nostru, după bătaia ce-a mâncat-o la Amba Aradam și la Autali s'a supărat pe noi și decât să mai dea ochi cu noi, mai bine trage îndărăt. Acum, s'a așezat pe-un alt lanț de munți, la vreo 12 km. de noi și ne privește chiorâș.

A avut grijă să fie dincolo de bătaia tunurilor noastre și-l vedem în fiecare seară întinzându-și corturile și pregătindu-și somptuoasa masă de dimineață, strângându-și repede corturile și puricii ca să se bage în pădure sau în viziuni, înainte de sosirea aviatorilor noștri, cari le lasă zilnic, în semn de respect, câteva bombe bune.

Suntem pe drumul care e numit pompos: Via Imperială, pentru că unește Addis-Abeba cu Adua, Macalle etc. E un prea modest drum bătut pe care abia, abia pot umbla oamenii pe jos și animalele.

În momentul acesta, prezintă și un interes de actualitate, pentru că pe aici s'a retras Rasul Malughetta, după sfânta bătaie ce-a mâncat-o dela Alpinii noștri. Și trebuie să fi fost o retragere nu prea ușoară sub tirul aviatorilor și cu populațiile acelea ostile, cărorora nu le venea să creadă că pot să se răsbune în sfârșit de toate asupririle îndurate atâția ani. Noi am schimbat numele «Căii Imperiale» în calea morții, atât de multe erau cadavrele și stărvurile ce însemnau calea întoarcerii primului sftnic al Negusului, ucis la o mică distanță de actualele noastre poziții. E o adevărată «cuccagna» pentru șacalii și hienele care toată noaptea ne fac să auzim recunoștința lor pentru strașnicul ospăț pregătit lor. Dealtfel, și noi trebuie să le mulțumim pentru că ne crută de a face meseria prea puțin plăcută, de ciocli. Populația, care în mare parte se retrăsese în munți, se reîntoarce zilnic și în opera noastră de pacificare suntem mult ajutați de medicii noștri, cari de dimineață până seara au de lucru cu toți oienții ce vin mereu și

toț mai numeroși și mai încrezători. Ba mai au și pretenții și se supără aproape, când medicul spune vreunui că n'are nevoie de îngrijiri. Eri, unul din medicii noștri a lucrat toată ziua ca să vaccineze locuitorii unui ținut întreg, lucru cu totul nou pentru ei, dar necesar, dat fiind multe cazuri de variolă existente printre indigeni. Astăzi, într'o altă localitate, au găsit vreo treizeci de răniți, cari în mijlocul morților și-a unui miros nesuferit, așteptau în liniște vindecarea sau moartea. Sufăr de stomac și nu m'am dus să-i văd, dar mi-au spus că au răni înzozitoare și cangrene grave. Mulți au suferit operația ce se obișnuiește să se facă aici dușmanilor (castrarea) și-ar putea să fie angajați pentru faimosul cor din Cappella sixtina.

Populația se arată mulțumită de sosirea noastră. Cel puțin știe că ceea ce e al său e al său și că nimeni nu ia nimic fără ca mai înainte să-l fi plătit bine. Să sperăm că-s sinceri. Ceace e îngrozitor, e murdăria lor și demnitatea cu care și-o păstrează. Acum câteva zile, pe când distribuim făină celor mai săraci, stam să privesc personajele și printre altele, câteva femei care păreau, nu spun frumoase, dar mai puțin urite; dar te încredințez că-i de ajuns să stai la câțiva metri de ele și dacă unul nu-i tare de stomac, e constrâns să arate publicului modestul menu consumat în timpul săptămânii. Unul dintre alpinii noștri, poet ca suflet, a creat un vers ce va trece în istorie:

»Più che l'amor pote l'odor.

(Mai tare ca amorul e mirosul!)

Și cu toate acestea, trebuie să vezi câtă grijă pun în a se pieptăna cu mii de cărlionți și, ca să-i facă să stea cum trebuie, e întrebuițat untul ranced, și pentru a-și face unghilele roșii, nu știu ce suc de plante. În sfârșit, cred că nici aici nu mă voi însura...

Nu ne vom întreba cum se face că familia căpitanului activ s'a stabilit în România. Chiar dacă faptul e posibil, conținutul scrisorii e prea edificator pentru a ne da seama că ea e ticluită de oficiul de propagandă italian și transmisă grațios spre publicare ziarelor binevoitoare încât amănuntul cu familia nu mai prezintă importanță.

Iarăși, cum nimic nu pleacă de pe front fără a trece mai întâiu pela cenzură — e vorba de cenzura militară italiană — amănuntele cuprinse în scrisoare n'ar mai prezenta interes informativ, de sub condeiul cenzurului ne scăpând decât ce convine și atât cât convine comandamentului. Se știe anecdota — cu pretenție de a fi adevărată — a scrisorii trimisă tot din Abisinia și tot de un italian în 1896 familiei și în care descria fericirea în care se află. Belșug, campanie ușoară, sănătate și tot ce pof-

tește o familie să aibă feciorul pe front. În scrisoare, ofițerul rugă însă familia să scoată marca și să o o-prească, ca având șansa să aibă o valoare mare mai târziu. Și cei de acasă au ascultat. Când au deslipit însă marca, sub ea era scris mărunț și îndesat: «e un infern. Murim de foame și de boli iar ținutul e un cimitir ce ne va înghite pe toți».

Și așa s'a întâmplat. Scrisoarea de acum, dată la ziare, nu pomeneste nimic de marcă. Ea a scăpat de sub vigilența cenzurii militare și s'a trezit drept la București și — probabil — și în alte capitale europene unde alt căpitan trimite aceeași scrisoare familiei stabilite în altă țară.

Dar să presupunem că epistola n'a fost compusă de oficiul de propagandă italian și să puricăm puțin conținutul ei. Nu pentru a crede în el ci pentru a vedea inteligența cu care ticluiesc astfel de scrisori domniile de le propagandă.

Mai întâiu, te lovește un lucru. Căpitanul nu întreabă nici de nevastă nici de copii. Nu-l interesează nici sănătatea căteilor, nici a porceilor. Cu o sublimă putere de depășire a preocupărilor familiare nu se ocupă decât de ce vede și află pe acolo. Căpitanul e un erou asemenea celor din legende care în războiu nu mai au nici o altă preocupare decât binele patriei.

Și binele patriei în cazul său e să dea detalii favorabile fie asupra ținutului, fie asupra condițiilor campaniei, fie asupra «civilizației» și operii de pacificare pe care autoritățile italiene le fac pe front.

Recitiți scrisoarea și veți vedea — odată cu înclinația spre literatură a lui căpitan — strecurate toate detaliile ce ar putea risipi îngrijorarea celor din țară și stăruii entuziasmul pentru opera italiană în Africa.

Afară e furtună... dar ei stau foarte bine sub cort.

Înălțimea e de 2500 de metri... dar clima e foarte bună și au ajuns «aproape fără greutate».

Dușmanul fuge de rupe pământul dar îl vede și dimineața și seara cum

își strânge și întinde corturile. Două afirmații ce se bat cap în cap în aceeași frază spre gloria logică a d-lui care a ticluit-o.

Ați citit cu atenție pasagiul care justifică preschimbarea numelui «Căii imperiale» în «Calea morții»?

Mormanele de cadavre, «cucegano» pentru șacalii și hiene, strigătele de recunoștință al fiarelor pentru «ospățul» pe care italienii li l-au pregătit, meseria de ciocli etc. Lucruri care să înfioare și care ne arată cu o inteligență uluitoare «opera de pacificare» a italienilor în Abisinia.

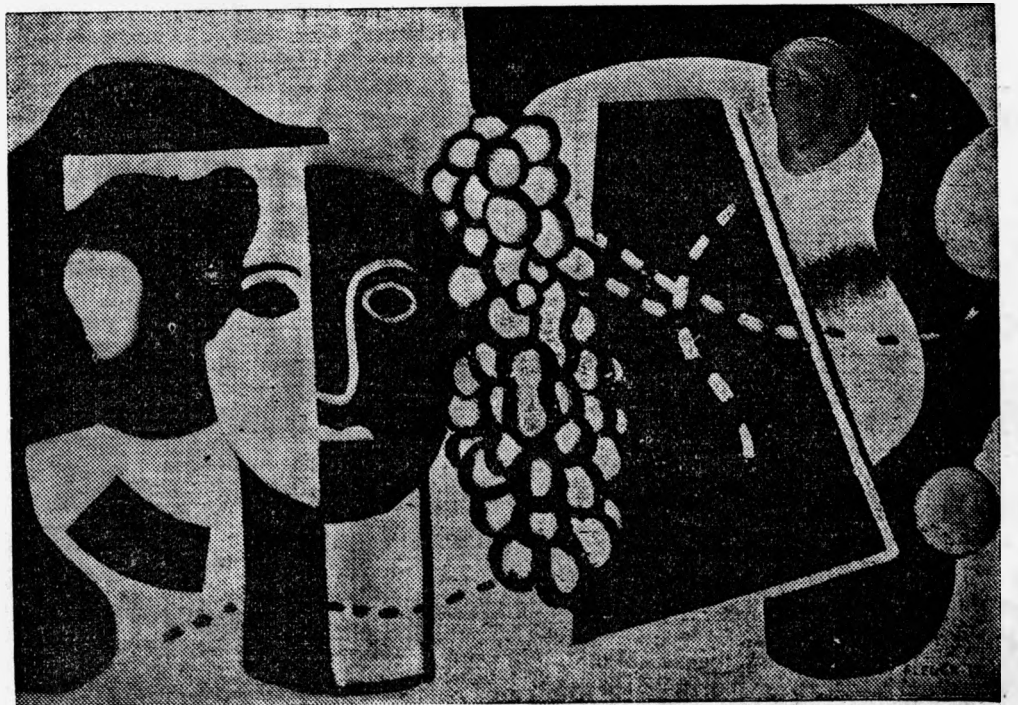
Pacea cimitirelor și a cadavrelor. Asta nu-l împiedică pe d-l dela propagandă să afirme cu cinism trei rânduri mai jos că face în adevăr «operă de pacificare».

E drept că și cu ajutorul medicilor. Un medic fenomen care în ajun, într'o singură zi, a vaccinat toți locuitorii unui ținut întreg. Recitiți fraza și credeți în enormitatea afirmației dacă voiți.

Și pentru a ne ului și mai tare se pare că același medic a găsit — în ziua în care autorul compune scrisoarea — treizeci de răniți fără ajutor cărorora, pe loc, le-a dat îngrijiri. Autorul... suferă de stomac — desigur că ține regim și serviciul de intențență îi oferă numai lucruri ușoare — deaceia nu s'a dus să-i vadă. Cred că pretextul e prost găsit. Motiul cel mai bun era furtuna de afară pe care a descris-o la începutul scrisorii și de care a uitat. Altfel n'ar mai fi putut spune că — în timpul furtunii — doctorul umbla după răniți și el ar fi putut pleca să-i vadă dacă... nu suferea de stomac.

Italianii nu oferă numai gaze și ghiulele ci și bani abisinienilor. Nu iau nimic «fără să fi plătit bine», ne asigură oficiosul de propagandă italian.

Ce să mai insistăm, scrisoarea e făcută cu o inteligență extraordinară. Pune atâta grijă să ne convingă încât îți întărește și mai mult bănuiala că tot anecdota cu infernul descris în câteva rânduri sub marcă cuprinde adevărul.

PICTURA DE FERNAND LEGER

MARGINALII

PETRU MANOLIU

Technica spirituală pe care se înalță fantasma tristei figuri din câmpia Mancha, se află cuprinsă într-o întrebare, într-o singură și turburătoare îndoială crescută ca un vierme al lucidității lui Cervantes:

— Cum să ascunzi un om?

În majoritatea cazurilor, gândul preconcept, cu care lectorul pleacă să călătorească prin cosmosul unei opere, este acela de a descoperi un relief în soare, nu o sculptură în catifeaua tăcerii și a tainei. Și nimeni nu știe că, expresia în actul creației nu este o valoare pozitivă. Expresia indică o comoară ermetică. Ea nu o desvăluie însă niciodată. Deoarece, oricare mijloc de transmisiune a gândului nu este decât modul în care gândul se ascunde ca să nu fie exteriorizat. Opera ascunde nu divulgă și trăește numai prin această tănuire. Căci, o operă care s'ar divulga pe sine, s'ar trăda, ceea ce ar fi sinonim cu o aneantizare a sa. O operă trăește prin ceea ce nu divulgă, deci prin ceea ce nu este exprimat, cu alte cuvinte prin taina sa. Secretul operii sale este singurul mister posibil ființei omenestii. Dar dacă este absolut neîngăduit să cunoști inima operii, ceea ce ne este dat nouă, și ceea ce constituie însăși finalitatea inteligenței omenestii, este posibilitatea noastră de-a ști care a-nume este tehnica tănuirii fiecăruia dintre secretele care formează miezul ființii umane. Când Cervantes se întreba: «Cum să ascunzi un om?», formula de fapt o estetică a vieții omenestii. Iar întreg don Quichote al său nu reprezintă decât realizarea acestei estetici. Întreaga umanitate, adevărată și ultimă, din care fac parte Hamlet, Faust, Lafcadio, Stavrușghin, William Wilson, Perken, Teste, Don Quichote, nu reprezintă de fapt decât negativul, așa după cum clișeul înainte de dezvoltare cuprinde negativul obiectivului. Însă plecând dela acest punct de vedere, care este valoarea unei opere de artă? Ce reprezintă ea sub aspectul pur uman? Sau mai precis, care este aspectul, în conștiință, a operii de artă?

Lăsând la o parte problema arhitecturii lui sine însuși prin creație, adică trecând peste aceia ce spunea Valéry în Eupalinos: «Ne naștem mai mulți Socrates, dar murim unul singur» discuția în jurul căruia se centrează atenția noastră acum este următoarea:

— Cum poate fi transpus un material sufletesc dintr'un gen într'altul? Vreau să spun: cum poate fi plasticizată o muzică în dans? Mai clar: genurile de tănuire a spiritului admit

corespondențe? «L'après midi d'un Faun» ca bucată muzicală-creată în coreografie, știut fiind că originar ea este un act poetic?

Discuția e gravă, deoarece aduce spre analiză un întreg fragment al civilizației omenirii. Căci altfel spus problema pe care noi o ridicăm este următoarea: în ce măsură un act de creație își este sieși rațiune suficientă de a fi. Fără a mai lungi analiza care, în trecut fie spus, n'ar fi lipsită atât de interes pe cât ar fi de obositoare, vom afirma putând să dovedim oricând aceasta: nedesăvârșirea unei opere se dovedește atunci când ea are nevoie pentru a trăi de elemente din afara ființei sale. Literaturizarea picturii, anecdotizarea literaturii, onomatopeizarea muzicii, muzicalizarea poeziei, poetizarea prozei, etc., etc., formează toate genurile minore de creație. Deoarece, un act de creație pentru a ajunge la maxima sa existență, deci la limită, nu ar avea nevoie de altă substanță de ființare decât numai aceia care i-a fost dată inițial spre consumare. Epocile care înseamnă piscuri în spiritualitatea omenirii confirmă afirmația noastră. Deaceia gravura în lemn literaturizată a lui Frantz Masserel ca și muzica lui Honegger, aducând confuzia de genuri sau mai precis, opunând o interdependență între genuri, caracterizează epoca noastră impură, democratică, barbară și incapabilă să mai poată ști până în adâncurile ei care este adevărata semnificație a teoriei artei pure formulată de Valléry, acest coleg al lui Descartes, Bossuet, La Bruère, La Fontaine și Racine. Numai veacul al XIX-lea ne-a învățat că o lucrare literară poate fi ilustrată, că un tablou poate fi un poem etc., etc. Suntem tributarii veacului trecut, a acestui veac sublim dar deopotrivă de «stupid», atunci când ne închipuim existența unei interdependențe între genurile de creație ale spiritului omenesc. Totuși, o interdependență există. Iar cazul acesta unic, este următorul: atunci când opera reprezintă o experiență colectivă. Deaceia Biblia poate fi ilustrată, iar o muzică dela Delphi putea fi dansată. Dar cum să gravezi o operă a unui singur om, o operă care și-a ales singură expresia consecvent unei logici interne? Cum să-l illustrezi pe don Quichote sau pe Hamlet sau pe Faust? Dar acum, la sfârșitul acestei mici note mă întreb cu teamă:

— Oare nu cumva numai opera este reală, opera care refuză ajutorul cuiva, și că tot ceea ce facem noi, noi oamenii de toate zilele, este iluzie?

C. NOICA: SCHIȚĂ PENTRU O INTRODUCERE LA STUDIUL CRITICISMULUI

I. BRUCAR

Studiul remarcabil pe care d. Noica l'a scris în anul trecut, ca introducere la talmăcirea în românește a «Regulelor» cartesiene pentru conducerea intelectului, releva acelora cari nu-l cunoșteau încă, sau acelora cari nu voiau să considere «Bucuriile simple» ca un op filosofic, că ne găsim în prezența unui gânditor bine fixat în ce privește preocupările sale spirituale, iar în ce privește metoda, înaintea unui istoric ce «a părăsit» de acum comportarea naturalistă în studiul sistemelor filosofice. D. Noica încerca să ne explice în acest studiu, nu numai de ce nu au fost sfârșite «Regulele», dar în același timp să ne arate «cum» ar fi fost sfârșite, — în care caz, ele ar fi apărut ca întemeierea sistematică a ideilor «clare și distincte» din «Discursul despre metodă» al lui Descartes. O idee bogată în sugesții și care ne conduce să vedem cele două perspective sub care d. Noica încearcă studiul filosofiei. Anume: a) d-sa căuta să explice opera fundamentală a unui filosof (de pildă: «Discursul despre metodă»), printr'o lucrare anterioară și care ar cuprinde schițate ideile ce-și vor găsi mai târziu fundamentarea teoretică și dezvoltarea ontologică; b) «intervalele» găsite în desfășurarea unui sistem filosofic trebuiesc, după d-sa, împlinite. Ași putea spune în ordinea din urmă a lucrurilor, că în felul acesta d. Noica privește sistemul de filosofie nu «odată făcut», ci cum «se face». De aci necesitatea pentru d-sa, de a umple golurile găsite în dezvoltarea istorică a sistemelor.

Așa a văzut lucrurile d. Noica și în și mai bine fundamentatul studiu pe care l'a intitulat: «Schiță pentru o introducere la studiul criticismului», scris de astă dată ca introducere la traducerea recent apărută a celebrei Disertații kantiene despre forma și principiile lumii sensibile și ale celei inteligibile. În primul rând, d-sa vede această disertație ca o propedeutică la «Critica rațiunii pure» (iar aceasta însăși, este considerată ca o întemeiere rațională pentru o metafizică posibilă); în al doilea rând, d. Noica încearcă să trăiască istoric intervalul de 11 ani dela 1768 (data apariției «Disertației» până la 1779 (data apariției «Criticii rațiunii pure»), — interval ce i-a trebuit lui Kant pentru a adânci și fundamenta în «Critică», antinomiile dintre lumea sensibilă și cea inteligibilă, mai mult enunțate în «Disertație».

Se disting însă din introducerea la «Disertația» lui Kant, — alte câteva probleme, cari mă îndrituiesc a vedea în d. C. Noica pe istoricul de mâine al filosofiei, nu numai bine informat și care aruncă sonda cercetărilor în profunzimea lucrurilor, dar care totodată știe să limpezească ideile de o covârșitoare însemnătate pentru metodologia istoriei sistemelor. Convingerea acestui adevăr m'a și în-

demnat de altminteri să nu întârziu de a releva meritele d-lui C. Noica și de a-mi exprima nădejdea ce mi-o inspiră studiile d-sale, pentru viitorul activității filosofiei românești.

Am găsit în «schița» d-sale pentru o introducere la studiul criticismului, idei ca acestea: a) materialul informativ și interpretativ al istoricilor, nu e decât un auxiliar pentru a reface la rândul nostru problemele unei filosofii (pag. 6); b) este o diferență de natură între viața filosofului și condițiile de realizare a operei sale, așa că este irelevantă tendința comentatorilor de a dovedi ceva prin descrierea vieții filosofilor (pag. 11 și urm.). «viața omului neputând acoperi viața spiritului său» (pag. 12); c) tot așa de puțin izbutesc să ajungă a dovedi ceva, istoricii ideii unei filosofii, fiindcă atunci când nu încearcă inutil de a demonstra existența ei prin sistemele filosofice cari o preced, nu reușesc a explica o filosofie nici când o raportează la atmosfera culturală a momentului apariției filosofiei, deoarece, în acest caz, sunt considerate numai figurile «devenite mari în perspectiva istoriei», iar nu și cei mai obscuri dintre filosofi, cari își pot avea și ei rolul lor în influențarea unei gândiri (pag. 20—21); d) o filosofie se lămurște mai mult prin motivele ei interne decât prin istoria filosofiei (pagina 21), — ceia ce tinde să demonstreze autorul însuși analizând «Disertația» lui Kant; e) voind ca istoricii, să retrăim un sistem de filosofie, ne interesează mai mult «gândirea care a dus la acel sistem», decât sistemul gata făcut, așa că, reconstituirea nu este aci una sistematică, ci a vieții și creșterii sistemului (pag. 54), care, singură, ne luminează apoi sistemul odată realizat (pag. 58); f) pătrunderea sistematică a unei filosofii este altceva prin urmare, iar istoria exactă a filosofiei dă tuturor acelora cari caută sensurile unei creații filosofice, posibilitatea de a retrăi sistemele, «în plenitudinea lor» (pag. 72).

Nu este locul să fac discuția acestor idei. Ele constituie un plus și deci un câștig, chiar dacă teoretic ar putea fi în unele privințe discutabile, ca în cazul afirmării de pildă a posibilității retrăirii sistemului de filosofie, în ceia ce e gândirea lui «ce se face», nu în ceia ce e gândirea lui «făcută». Fiindcă, prin plasarea noastră în «devenirea» sistemului, nu devenim împreună cu dânsul (ceia ce comportă firește o largă dezvoltare), etc. Să mulțumim numai d-lui C. Noica pentru frumosul studiu ce a scris.

Mac Constantinescu

In Italia

C R O N I C I

Luna Cărții

Aș vrea ca luna cărții să se poată numi într-o zi luna scriitorilor. Astăzi ea este cu adevărat a cărții și a editorului dar mai puțin a scriitorului. E o grijă pentru răspândirea cărții și-i bună. S'a gândit desigur că se vine astfel și în ajutorul scriitorilor și s'a gândit bine, dar deocamdată eforturile au în vedere mai mult nivelul cultural al țării și prosperitatea editurilor. Este însă în această socoteală o mică eroare pentru că ori cât ar fi de răspândită cartea, nivelul cultural este în funcție și de calitatea ei, în funcție și ea de liniștea pe care o are scriitorul pentru creație. Un mănăitor de condei torturat de nevoile zilnice se mercantiliză. Valoarea creației sale scade. Valoarea ei culturală de asemenea și implicit și valoarea ei de circulație. Cititorul aleargă după o carte bună și editorul are deci interesul să tipărească numai lucru de calitate superioară.

Editorii sunt însă în primul rând negustori și numai în al doilea rând agenți ai culturii. Este deci natural ca și înțelegerea lor să fie în funcție mai mult de calitatea lor de comercianți deși poate chiar comerțul le-ar merge ceva mai bine dacă ar avea în vedere în aceeași măsură și pe a doua și deci și pe scriitor.

Dar ar fi nedrept ca în această importantă problemă să facem reproșuri numai editorilor și să trecem cu vederea partea de vină a scriitorilor și absența statului.

Este drept că popoarele sunt mai preocupate astăzi cu înarmarea decât cu cultura, dar să nu uităm că atunci când se pune problema dreptului la viață atârând în balanță cel puțin la aceeași greutate ca și aceea a armelor, contribuția fiecăruia la cultura și civilizația umanității. Statul deci este indicat de a duce o politică culturală care să aibă în primul rând în vedere pe creatorii culturii dacă ține la calitatea culturii. Dar nu trebuie uitat că statul este o mașină greoaie și uneori tare învechită încât are permanent nevoie de a fi stimulat sau chiar pus în mișcare. În acest caz scriitorii sunt cei chemați a îndeplini rolul de diriguitori ai acestei mașini în ceea ce privește problemele culturii. Ce au făcut scriitorii români în această direcție? Care e politica «Societății Scriitorilor Români», ce inițiative au avut marile instituții de cultură, de pildă Academia Română în care sunt atâția scriitorii și intelectuali?

Să admitem totuși ipoteza că ceea ce se face cu luna cărții este o acțiune perfectă și încă de rezultatele ei nu pot beneficia decât viitoarele generații de scriitori. Pentru că răspândirea cărții, adică stimularea gustului pentru citit și a interesului pentru cultură cere un timp îndelungat.

Problema rămâne deci în picioare și cere o grabnică rezolvare.

Constantin Clonaru

LITERARE

VIAȚA ȘI NEVOINȚELE FERICITULUI PAISIE

Cunoscută desigur mai puțin, publicului care «savurează» pe d. Damian Stănoiu sau alți asemenea prozatori ignari, «Viața și nevoințele fericitului Paisie» este o carte de mireasmă, de pitoresc și de evlavie.

«Dată acum pe slovă nouă și graiu îndreptat» de d. Gheorghe Racoveanu, talmăcirea aceasta prezintă, printr-o mână cunoscutoare și pricepută, viața pilduitoare a părintelui răscolitor de suflete, Paisie, stareț al Mănăstirilor Neamțului și Secul pe la jumătatea veacului al XIII-lea.

Textul cuvioșilor ostenitori întru cercetarea și deslășirea trecerii pe pământul Moldovei a marelui monah, cititor și organizator monahal, păstrează în redarea «pe slovă nouă» (căreia talentul d-lui Gh. Racoveanu i-a pus un altoi puternic și i-a înprumut o particulară sevă), întreg farmecul lui inițial și, nestirbită, forța de sugestie și culoare a vechei limbi, în mânăstiri plămădită.

«Viața și nevoințele fericitului Paisie», văzută și scrisă organic de d. Gheorghe Racoveanu, e o carte de unică salvare, care trăește și se comunică dincolo de orizonturile literare cu care o actualitate îmbăcșită ne-a obișnuit.

Un gânditor:

Constantin Noica

Cea de-a doua talmăcire cu studiu introductiv, a d-lui Constantin Noica: «Despre forma și principiile lumii sensibile și ale celei inteligibile», de Kant, am cercetat-o cu aceeași emoție și bucurie, al căror svăcnet dintr-un tăi mărturisit nu a putut să le stânjenească o calmă siguranță și o binefăcătoare seninătate, lăuntrice.

În tumultul vanităților actuale, în sefa atroce de notorietate, în fuga risipitoare de scânteie, repede pierdute, a gloriolilor dichisite, munca ordonată între idei și adâncire a ideii pe care o prezintă lucrările d-lui Constantin Noica, nu numai reconfortantă este ci de-a dreptul uimitoare.

Am îndrăsnit destulă vreme s'o credem pentru a putea, după verificări definitive convingătoare, să îndrăsnim a o

spune lămurit: părerea noastră este că dintre toți membrii «tineretului» și «generației», d. Constantin Noica, ne dă neîndoios exemplul celui mai realizat.

Prin calitatea preocupărilor.

Prin seriozitatea științifică a metodelor. Prin inteligență critică neocompromisă în elemente de succes și facilități.

Condeele tinere de azi sunt foarte meștere la aurit slova, dar mai toate sunt foarte neîndemânatică în mânăstirea gândului clar.

Din zarva surdă a grăsimilor înecăcioase, din fumul (și fumurile) de ulei vâscos care nu va da niciodată chilimbar, din îndesarea pripită, a tinereții, la cunoașterea publică, — spectacol pestriț, neconcludent și ratat, ne este o satisfacție să desprindem, retras și hotărât, profilul interior în precizie și crescândă conturare, al gânditorului Constantin Noica.

„Urmare“

poeme de Mihail

Un volum de versuri în care răsună autentice și profunde acorduri este «Urmare», iscălit Mihail, pseudonimul poetice — ne simțim ispitiți să-l dăm în vileag și cum vedeți nu am reușit să rezistăm — al d-lui Haig Acterian.

Talentatul regisor dovedește a fi deopotrivă, cu suavități, stăpânul unui succulent talent liric:

...Te-ai împlinit ca un descântec te-ai subțiat ca un surâs în acest munte singuratec în care nimeni nu a râs.

Aici sunt vulpi, sunt regi și oi; iubire te întreb, când ai venit cu soare, smirna și oloi?

(Inchipuire)

Miner al unei vine poetice, prelungită într-un misticism subteran, d. Mihail (recte Haig Acterian) încearcă uneori limpeziri și în acest sens prețioase.

Sunt unele căutări de filoane, unele pipăiri cu vârfulile celei mai subțiri ale sufletului, care amintesc în acest volum de Lucian Blaga.

Poetul reușește însă să rămână detașat, schițându-și destinul propriu și adesea adâncindu-și-l.

Cicerone Theodorescu

La granița de vest...

Am mai scris în aceste pagini și altă dată de stările din Ardeal și ne-am arătat îngrijorarea. Așteptam răspunsuri din partea ardelenilor. Ele nu au venit. Ardealul se ocupă de politică. Numai de politică. Vechile biblioteci ale Ardealului s'au închis. Tipografiile au falimentat. Casele de cultură au decăzut. «Astra» s'a transformat într-o întreprindere cinematografică. Revistele Ardealului au pierit. Ziarele agonizează. Nu se poate vorbi de o viață culturală a Ardealului de azi. Apare la Turda o revistă bună «Pagini literare», la Cluj una mediocră «Gând românesc» și la Oradea una excelentă «Familia». Dar acesta e Ardealul? Numai acesta e Ardealul? La Cluj, ca pretutindeni de altfel, se practică un naționalism țeftin mărginit la manifestări de stradă. Și, în vreme ce tineretul românesc sparge capete și geamuri, ungurii, sașii, secuii, se organizează culturalicește și își strâng, uniți rândurile pentru asaltul pe care îl vor încerca mâine. Ardealul e împănăat cu cărți maghiare și săsești, cu reviste maghiare și săsești, cu ziare maghiare și săsești. Suntem bucuroși că minoritarii noștri fac efortul de a se ridica, singuri, pe o treaptă din ce în ce mai înaltă, dar ne întrebăm pentru ce românii rămân inerți și nu-și creează mijloace de înălțare? Guvernele românești, chiar când au avut în sânul lor ardeleni veritabili, — nu aventurieri ca guvernul liberal de azi, — n'au dat însemnătate problemelor culturale ardeleni. Era necesară în Ardeal o impresionantă ofensivă culturală, care să facă onorabil față acțiunii minoritare. Nu trebuia să rămână oraș în care să nu apară un bun ziar românesc, în care să nu existe o viață culturală intensă, bine susținută. Ziarele ardeleni sunt toate înregimentate partidelor politice. Din cauza aceea ele publică știri contrafăcute și cititorul nu are nici un interes să se lase mistificat, așa că le ocolește. Excepțiile sunt atât de rare că au devenit aproape invizibile. Cunoșteam o asemenea gazetă-excepție la Oradea «Gazeta de Vest» pe care o conducea cu multă pricepere și cu românească râvnă poetul George A. Petre. După mulți ani de apariție regulată «Gazeta de Vest» își încetase viețuirea, nu sub apăsarea minoritarilor, ci din nătângia organelor politice românești locale.

Dispariția «Gazetei de Vest» măhnise un întreg ținut în care, sub actuala glorioasă domnie, nu se mai putea citi slovă românească. De câteva zile «Gazeta de Vest» a reapărut. Truda poetului George A. Petre, neprijinită de nimeni, s'a făcut din nou văzută. Țara Bihorului s'a înviorat. Dar Ardealul are nevoie de multe energii. De unde să le nascocim? La granița de Vest o singură energie făptuește miracole.

Zaharia Stancu

F A P T E

DRUMETUL INCENDIAR.

D. Gellu Naum e un drumeț incendiar în poezie. Cel puțin așa ne asigură d-sa cu volumașul de poeme, recent apărut, cu acest nume. Ce scrie acest «drumeț incendiar»? Iată: «Drumețul incendiar a fâlfâit din ocarceafuri și toate femeile din oraș au ejaculat înnuri Drumețul incendiar și-a așezat creera la fereastră a scotocit sertarele coastelor și a scos un sunet:

Gellu, inimioara mea, să nu uiți o fotografie.

Mai departe:
«E o înaltă școală de artă aceasta să-ți scobești creerul ca pe un nas și din adâncuri să scoți mucii triști ai poemului».

Mai departe:
«Dacă ai avea creeri de sticlă ai înțiege dacă ai avea gât de tutun ai deveni tristă așa fiecare closed are o pâlnie lustruită pentru melancoliile orificiilor tale».

Citațiile sunt alese la întâmplare Concluziile să le tragă lectorul.

VIN ȘI APA.

D. Al. O. Teodoreanu a tipărit un nou volum, la «Cultura Națională». Titlul: «Vin și apă». Conținutul:

«Foaie verde apă chioară.
Nu se mănâncă tot ce zboară,
Dar mă întreb și eu așa:
Tot ce curge să se bea?»
Strofa ar putea fi întregită astfel:
«Foaie verde solzi de pește
Nu tot ce scrie se tipărește».

SITUAȚIA ÎN FRANȚA.

Franța e pe pragul prăpăstiei. Nu știți de ce?
Cum, vine Leon Blum prim-ministru și încă nu v-ați dat seama că asta înseamnă dezastrul?
Auzi, un guvern de socialiști cu sprijinul comunistilor. Și asta la Paris, unde ne obișnuisem să credem că omul e civilizată

Am ajuns rău de tot. Dacă Franța a încăput pe mâna «bolșevicilor» atunci putem fi siguri că lamaea e pe ducă. E semnul descompunerii finale, al catastrofei generale

Noroc că veghează Hitler. El va salva cultura și civilizația. Căci, dacă «bolșevicii» parizieni n'au incendiat încă nimic, hitleristii au ars cărțile de mult în piețe publice.

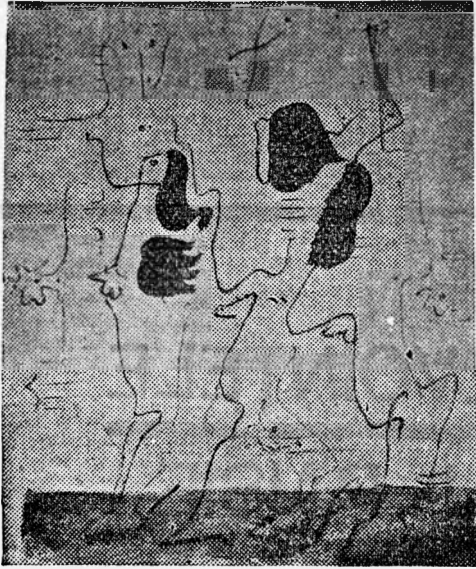
Și acesta e semnul cel mai sigur că Berlinul va apăra civilizația de perspectiva dezastrului dată de Paris.

CUI SE INCHINA UNGURII.

Ungurii trec la păgânism. Se vor închina zeului Hadur. I.a el se închină hitleristii maghiari. În numele lui se face acum botezul copiilor. În Germania e Votan, păzitorul, în Ungaria e Hadur.

Și știți care e formula de botez în Ungaria?

«O, Hadur! Păzește acest copil de legile impure ale occidentului».

Pictură de André Masson

Deci tot chestia cu civilizația. Cum vedem, hitlerismul ne apără peste tot de civilizație.

OSWALD SPENGLER A MURIT

Celebrul filosof german Oswald Spengler a încetat din viață în vârstă de 56 ani.

Oswald Spengler este autorul mult discutatei lucrări: «Decăderea Occidentului».

Oswald Spengler, s'a născut la 29 Mai 1880 la Blankenburg am Harz (Turingia). El și-a făcut studiile la universitățile din Halle, Muenchen și Berlin. A fost pe rând profesor la Hamburg și la Muenchen, unde s'a fixat apoi definitiv, renunțând la cariera sa

universitară, pentru a se dedica cercetărilor personale.

Opera capitală a lui Spengler este «Decăderea Occidentului» care a apărut în 1918—1922.

În «Prusianism și socialism» el a studiat problema politică a tineretului german, iar în «Omul și tehnica» s'a ocupat de proble-

MAHALAUA ȘI SATUL.

ERA în anul 1913. Adrianopole, Monastir, Ianina, Ceatalgea, însemnau puncte de durere și foc într-o configurație nouă a Europei și nu prea îndepărtată, o configurație în care moartea semnifică însăși geografia continentului. Pașii cadriurilor diplomatice încă mai primau.

Iar răsfețele denunțări ale apropiatului catolicism care trebuia să fixeze epitaful unui final de viață omenească, păreau mai mult utopiile unor oameni născuți într'un paradis terestru și luxul unei retorici, decât presimțirea ceasului când gorila din noi avea să devină soldat pentru a rivaliza cu fulgerile cerului. Căci 1913 este numai 1913. Și asta în special în țara noastră unde viața trecea dintr'un amurg în alt amurg pe o nesfârșită ultiță de mahală. Deoarece, până în acesta și poate chiar și acum țara românească cuprinde numai două realități: mahalaua și satul. Două realități heterogene până la ostilitate, două realități dintre care una reprezintă o viață de imitație, spectaculoasă, ridicolă, superficială și deci fără nici un corespondent organic în neamul românesc, iar cealaltă păstrând rămășițele unui trai dur, viu, necesar, însă care, din cauza predominării mahalalei ajunsese într'o mizerie atât de cruntă încât își pierduse chiar și sensul tradiției. Căci nu uități că marea și ucigătoarea vină a boerime românești din veacul trecut este aceea de a nu fi știut să rămână aristocrație. Boerimea aceasta, odinioară bonjuristă a importat o formă de viață care neavând la noi un antecedent istoric a fost inchipuită inventând ridicolul românesc.

mele sociale și politice ale Germaniei de după război. O altă operă cunoscută a lui Spengler este «Ani hotărâtorii».

Dela instalarea regimului național-socialist Oswald Spengler ducea o viață retrasă. El a fost adeseori în ultimul timp obiectul unor atacuri și polemici îndârjite, fiind considerat drept «reprezentant al liberalismului».

BERGSON

DAR ÎN ULTIMA analiză Bergson este un estetician al vieții. Un om care a iubit viața mai desnădăjduit decât Goethe. Un om care i-a închinat cel mai frumos poem, un poem, lângă care «De rerum natura» apare abia ca un pastel. Da, un poem, căci oricare filosofie, e filosofie, numai pentru noi, oamenii. Iar a cum, după cincizeci de ani de iubire, după cincizeci de ani de viață, cel mai mare poet al vieții e paralizat! Omul care a gândit dinamic, omul care a cântat în raționament muzicale elanul, evoluția creatoare, mișcarea efortul. mobilitatea este azi nemșcat, lemnos diformat...

Sau poate Bergson e același, numai spațiul său e paralițic?

MEDITAȚIA ȘI TEHNICA LUI ANATOLE FRANCE

ESTE BINE de remarcat un fapt și, anume: acela că, și Anatole France a început să scrie cu ajutorul poeziei. Lucrul acesta nu stă la nivelul unei maniere contemporane adolescenței lui France. Semnificația acestui început stă însă, în modul cum s'a terminat. Căci, France ajunge să neghe importanța darurilor naturale, și dă o importanță mare meditației și tehnicii. Anatole France, prin aceasta, este un precursor.

REDAȚIONALE

TOT ceea ce privește partea redacțională a suplimentului literar «Floarea de Foc» (manuscrite, corespondență, clișee, etc.) a se adresa d-lui Vasile Damaschin, Calea Victoriei 31, ziarul «Credința».

și DOCUMENTE

SĂPTĂMÂNNA BIALOGRĂDICA

2 — 9 MAI

VASILE DAMASCHIN

LUNA CĂRȚII

LITERATURA

a) Roman, poezie.
BARNOVSKI, D. V.: *Salbași elita!* Colecția demagogiei. Lei 10, pagini 52
BART, JEAN, DR. YGREC, M. CELARIAN: *Zăna isporului sănătății.* Povestiri pentru copii. Editura «Adevărul». Desene de H. E. Lei 40 pagini 56.
CARAGIALE, MATEI I.: *Pajere.* Versuri. Opera lirică din tinerețe a regretatului prozator. Editura «Cultura Națională». Pagini 100, lei 60.
CIORAN, EMIL: *Cartea amăgiriilor.* Editura «Cugetarea». Lei 60 pagini 254.
CREANGA, ION: *Amintiri.* Ediție ilustrată de Stoica D. Biografia lui Ion Creangă, ediție publicată 1890. Iași, semnată Grig. I. Alexandrescu. Cu 2 facsimile. Editura «Cartea Românească». Lei 100, pagini 190.
CREANGA, ION: *Povești.* Ediția ilustrată de Stoica D. Cu un portret mare de Stoica. Editura «Cartea Românească». Lei 150, pagini 379.
FULGA, APOSTOL: *Alteceva.* Roman. Editura «Adevărul». Lei 80 pagini 383.

ILOVICI, MIHAIL: *Considerațiuni asupra actului de cultură românească.* Lei 20, pag. 16.
IONESCU, ION: *Nunta cu bucluc.* Roman. Prefață de Georgescu-Delafras. Editura «Cugetarea». Scriitorul în persoana cărta criticul Eugen Livinescu a văzut un «nou Creangă». Lei 50, pagini 265.
MILITARU, VASILE: *Fabule.* Editura «Cugetarea». Lei 60, pagini 195.
MILLIAN, CLAUDIA: *Intregire.* Versuri. Editura «Cartea Românească». Lei 50, pagini 86.
MINULESCU, ION: *Nu sunt ce par a fi.* Versuri. Editura «Fundatia pentru literatură și artă Carol II». Lei 50, pagini 116.
MIREA, ILIE I.: *Colecția de cântec școlare și populare.* Pe 1—4 voci. Cluj. Lei 40 pagini 150.
MOȘ NAE (N. BATZARIA): *Șerban și Urgan în avion* Roman de aventuri. Cu ilustrații. Editura «Adevărul». Lei 50, pagini 121.
MUNTEANU, ION: *Pefitorii.* Comedie morală într'un act (3 tablouri). Editura «Viața literară». Lei 14 pagini 20.
PETRESCU, CAMIL: *Teze și antiteze.*

Viața romanțată a unui deceniu literar și teatral. O carte care trebuie neapărat citită. Editura «Cultura Națională». Lei 120, pagini 492.
PILLAT, ION: *Portrete lirice.* Editura «Cugetarea». Lei 60, pagini 270.
POPA, VICTOR ION: *Sfârlează cu foarfează.* Roman. Editura «Adevărul». Lei 90, pagini 426.
RADULESCU-MOTRU, C.: *Românismul.* Catehismul unei noi spiritualități. Editura «Fundatia pentru lit. și artă Carol II». Lei 60, pagini 212.
ȘERBAN, MIHAIL: *Infirmită.* Roman. Editura «Adevărul». Lei 70, pagini 345.
TEODOREANU, AL. O.: *Vin și apă.* Versuri. Ilustrații de Ion Auestin. Editura «Cultura Națională». Lei 80, pagini 85.
TEODORESCU, EUGEN I.: *Iadul parfumat.* Ed. «Sibiul». Lei 32, pagini 161.
VASILIU, MIREA: *Soon de lucruri albastre.* Editura «Cartea Românească». Lei 60, pagini 158.
VIFOREANU, ELIZA: *Flăcări și scântei.* Versuri. Ed. «Colecții literare». Lei 20, pagini 64.
FUCHS, THEODOR: *Despre origina cântecului popular.* Pagini 8, lei 10.
FUCHS, THEODOR: *Despre muzica populară rusească în comparație cu muzica populară românească.* Lei 15 pagini 14.
FILOSOFIE, DREPT, ISTORIE.
BOLCA, VASILE și AUREL POP: *Poporul românesc.* Formare și drepturi asupra plașurilor noastre străbune. Lei 40, pag. 116.
DRAGOMIRESCU, GH. N.: *Condițiile*

biopolitice ale democrației perfecte. Elemente pentru o metafizică a naționalismului. Pagini 74, lei 50.
IORGA, N.: «Școala nouă» de istorie. O lămurire definitivă. Lei 15, pagini 17.
MANOLACHE G-RAL C., MAIOR T. TOMIȚA și IUSTIN NISTOR: *Colui justiției militare și legile sociale aferente.* Adnotat cu jurisprudența instanțelor de casajie militară și civilă. Pagini 304 lei 220
SOFRONIE, GEORGES: *Concepția franceză de progrès du Droit et de respect de la Justice en dehors de la guerre.* Extrait de la revue de Droit international. Lei 30, pag. 187.
SOFRONIE, GEORGES: *Concepția franceză despre Societatea Națiunilor* (în 1918 și astăzi). Lei 25, pagini 23.
ECONOMIE, AGRICOLE.
GHELMEGEANU, MIHAIL: *Pentru o politică de sinceritate bugetară.* Lei 20, pag. 34.
IOANIȚIU, ING. GEORGE și DR. CAMIL CALMUSKI: *Industria zahărului în România.* Lei 100, pagini 75.
IONESCU, ROMULUS G. T.: *Contenciosul contribuțiilor.* Studiu doctrinar și practic. Prefață de Const. G. Rarincescu. Lei 120, pagini 210.
PANAITESCU, ALEX: *Contribuții la organizarea agriculturii.* Pagini 12, lei 10
PANTEA, MIHAIL: *Ghidul forestier* Oradea. Lei 80, pagini 90.
PETRESCU, CRISTIAN: *Considerația pentru o nouă știință economică.* Extras din rev. «Lumea nouă». Lei 10, pagini 25.